

Pohled do instalace výstavy Marlene Dumas Double Takes a na její obrazy:

Marlene *a Frank*

Text: Lucie Drdová – Foto: archiv Zeno X Gallery

Začátkem září vyšla pololetní studie o dopadu covidu-19 na galerijní sektor. Vydal ji Arts Economics, institut, který je s partnery Art Basel a UBS zodpovědný také za každoroční zprávu o globálním trhu s uměním. Aktuální poznatky nejsou nijak povzbudivé, což nikoho nepřekvapilo. Když se však čísla převedou do barevných grafů, je celkový propad znepekující i vizuálně.

Ačkoli je dobré vnímat situaci v celostním kontextu, nelze pro jednotlivé země vyvodit jednoznačné závěry. Co lze vyčíst mezi řádky, je směřování k lokálním projektům a vzájemné podpoře mezi subjekty, posilování vztahu se stávajícím publikem a sběrateli a následně těžit z dosavadní kvalitní práce. Ve zkratce: měli bychom se „vrátit“ k původní ideji galerijní činnosti, která byla poslední desetiletí podrobována kritice a dlouhodobá spolupráce mezi galeristou a umělcem zpochybňována jako již přežitá praxe. Nemyslím si, že by se to však dalo takto zjednodušeně

uchopit. Každá instituce by si měla jednou za čas znovu položit otázku, jak využívat zdroje, které má k dispozici, aby naplnila své poslání. Jistě budeme svědky hledání nových cest a důležitou roli budou hrát technologie. Přesto věřím, že mezilidský kontakt ani sebelepší on-line komunikace a kvalitní digitální obsah nenahradí. A to především v oblasti zprostředkování umění.

Znám jen několik galerií mezinárodního renomé, kde je přítomnost galeristy a zakladatele nadále stěžejní, ačkoli se za desetiletí činnosti rozrostly ve velké firmy. Antverpská Zeno X je příkladem par excellence.

Architekt Frank Demaegd ji založil v roce 1982 a původně to byla sekundární činnost k jeho profesi. Po prvních pěti letech se ale musel rozhodnout, čemu dá přednost. Je to nadále on, kdo cestuje za svými umělci, již se za téměř čtyřicet let stali světově známými. Do jeho portfolia patří Luc Tuymans, Michaël Borremans nebo Mark Manders. Několikrát byl v Praze, když zapůjčoval díla

na výstavy do Galerie Rudolfinum. Při jednom našem setkání mi vyprávěl, jak vypadala jeho první účast na newyorském veletrhu Armory Show, který se tehdy, počátkem 90. let, ještě konal v hotelu Gramercy Park.

Vystavovatelé zde byli zároveň ubytováni, a tak každé ráno, když si ustlali postele, rozložili po svých pokojích umělecká díla a čile obchodovali. Tehdy přivezl také malby Marlene Dumasové. Zrovna s touto původem jihoafrickou malířkou žijící v Amsterdamu začínal pracovat.

A právě skvělá výstava Marlene k 25. výročí jejich spolupráce probíhá až do začátku října v antverpské galerii. Je důkazem, že kontinuální činnost a vzájemná důvěra jsou předpokladem pro naplňování původní mise. Jistě, prostředky a způsoby se neustále mění, ale o to je to větší výzva.

Autorka je historičkou umění a galeristkou, www.drdovalgalleries.com